

GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazet'ă esc de 2 ori: Mercuria si Duminec'ă, F61'a, candu concedu ajut6riale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu seu 3 galbini mon. sun6toriă.

Anulu XXXIII.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 14.

Brasiovu 2 Martiu 18 Februaru

1870.

Consp ectulu

conscieriē poporulu din 31 Decembre 1869 in distriectu Brasiovu.

Cerculu	C o m u n a	P o p u l a t i u n e a					Sum'a intr6ga a sufeteloru dupa cercuri
		patriotica		straină		Sum'a	
		barbati	femei	barbati	femei	suflete	
Brasiovu orasiulu	Brasiovu orasiulu	11497	11739	1963	2815	28014	28014
Codlea	Opidulu Codlea	1931	2010	46	14	4001	7589
	Satu Ghimbavu	650	664	54	33	1401	
	„ Heltiu	1083	1104	—	—	2187	
Rosnoviu	Opid. Rosnoviu	2210	2254	—	—	4464	8116
	Satu Christianu	1058	1116	102	30	2306	
	„ Vulcanu	626	720	—	—	1346	
Feldi6r'a	Opid. Feldi6r'a	1094	1020	—	—	2114	4440
	Satu Rotbavu	420	433	—	—	853	
	„ Magherusiă	746	727	—	—	1473	
Presmeru	Opid. Presmeru	1759	1783	—	—	3542	9228
	Satu Hermanu	1023	1106	—	—	2129	
	„ San. Petru	891	780	—	—	1671	
	„ Botu	949	937	—	—	1886	
Crisbavu	Satu Noulu	530	589	—	—	1119	4636
	„ Crisbavu	937	901	—	—	1838	
	„ Apati'a	833	846	—	—	1679	
Sceele	Satu Satulungu	4359	4405	—	—	8764	18658
	„ Cernatu	1599	1626	102	67	3403	
	„ Turchisiu	2014	2170	—	—	4184	
	„ Bacufaleni	1137	1170	—	—	2307	
Tarlung.	Satu Tarlungeni	1692	1678	—	—	3370	6954
	„ Purcarenii	1094	1075	—	—	2169	
	„ Zizinu	735	680	—	—	1415	
Sum'a totale		40867	41533	2267	2968	87635	87635

Pentru Totalenii.

Prin staruinti'a d. Ieronimu Albini proprietariu in Cutu s'au tramisu: dela sine 1 fl., Esteru Albini nasc. Manu 1 fl., cass'a comunei Cutu 2 fl., cass'a sc6lei Cutu 1 fl., cass'a besericei Cutu 2 fl., Filipu Mironu 1 fl., Teodoru Colbazi inspect. sem. 1 fl., curtea seminariale 2 fl., Ioane Bitea 1 fl., Georgiu Metesiu parochu in Cutu 80 cr., Mih. Cuteanu 50 cr., mai multi cuteni 1 fl. 61 cr., Georgie Nistoru 20 cr., Arone Maieru din Vingardu 1 fl., An'a Maieru nasc. Turcu 50 cr., Carolin'a Craitiaru 1 fl., Ioane Mihaltianu par. 1 fl., cass'a besericesca Vingardu 2 fl., mai multi crestini din Vingardu 68 cr., Alecsandru Solomonu din Springu 2 fl., cass'a comunale Cunti'a 1 fl. Sum'a 24 fl. 29 cr. v. a., cu aceea rugare, cã danduse publicitatii se se tramita prin Redactiune la locul convenitu. Cutu in 30 Ian. 1870. —

Brasiovu 28 Februaru. Ni se tramise spre publicare urmatoriulu ordinu: —

„Dela comisariulu reg. pentru Transilvani'a. 323 pr. 1870/C. R.

PROVOCARE

catra soldatii esiti din servitiulu militariu, pentru intrarea voluntaria la gendarmeri'a provinciale transilvana.

De 6race in statulu de gregari'a gendarmeriei provinciale transilvane e unu scadiamentu insemnatu de barbati, inaltulu ministeriu r. ung. de interne cu emisulu seu dto. 5 Februaru a. c. Nr. 128 a ordinaru, cã defectulu ac6sta se se acopere in prim'a linia prin soldatii emeriti, cari voru a se insinua voluntarie, si carora pe langa competintiele gendarmeriali sistemisate, si enumerate mai la vale, li se va acorda dela diu'a intrarei loru in servitiulu practicu de gendarmeria unu adausu de trei-dieci cruceri pe di.

Spre a fi primitu la gendarmeria se poftescu urmatoriile inusiri:

1. A fi indigenu in tierile tienat6rie de cor6n'a Ungariei, seu celu pucinu a av6 concessiunea spre asediare statat6ria in acele.
2. A nu fi trecutu etatea de 40 ani.
3. A fi neinsuratu seu veduvu fara prunci.
4. Una constitutiune trup6sca sanat6sa si robusta si una marime nu mai mica de 60 policari.
5. Cunosciintia de cetire si scriere, si aloru d6ua din cele 3 limbe ale patriei (maghiara, germana, romana).
6. Una vi6tia nepatata, adica doritoriulu de a fi primitu, se nu fi fostu nici una data pedepsitu nici in starea civila, nici cea militaria pentru vreuna fapta deonestat6ria; in fine
7. Acelu, ce voiesce a fi primitu, trebuie se se oblege in scrisu la unu servitiu de trei ani la gendarmeria.

Competintiele sistemisate, mentionate la inceputu, suntu pentru gendarmi in urmatoriulu modu statorite:

1. Simbri'a si adausulu de subsistintia, si anume: pentru magistru de vigilia pe di cu 83 cr., pentru conducatoriulu de postu de competintia mai inalta cu 71 cr., de competintia mai mica cu 66 cr., pentru gendarmu 62 cr.
2. Cea d'antaia impositiune de massa cu 60 fl. fara diferentia de charge. Ac6sta impositiune va servi spre castigarea tuturilor sorteloru de monturu si servitiu necesarie spre prim'a ajustare, cu exceptiunea armeloru, cari se voru acuire de catra tesaurulu statulu.
3. Pausialulu lunariu de massa cu 2 fl. 50 cr. spre completarea sorteloru de monturu si servitiu.
4. Rebonificarea speseloru transenali pentru fiacare 24 6re, cari se voru petrece in servitiulu afara de statiunea de postu. Rebonificarea de spese transenali se va defige anualminte, si consta pre anul 1870 in 11 1/2 cruceri.

5. In tasse pentru convoiare, de carra postali si de calatori; in fine

6. In taglie si premia pentru prinderea de desertori si criminalisti.

Oricare intra la gendarmerie va fi supusu unei pr6be, care pentru fostii suboficiri va dura 3, 6r' pentru gregari 6 luni.

Sub timpulu de proba voru capata fostii suboficiri numai simbri'a sistemisata pentru gendarmi, pe langa adausulu de subsistintia, si dela diu'a aplicarei loru la servitiu gendarmeriale practicu, afara de aceea, si adausulu de 30 cruceri pe di.

Din contra soldatii acei emeriti, cari trecu la gendarmeria si sub decursulu servitiulu loru militariu n'au ocupatu vreo charge de suboficiru, primescu sub timpulu instruarei si deprinderei loru spre servitiulu gendarmerialu, ce cu privire la calificatiunea intelectuala dur6za dela 4 pana 6 septemani, numai l6fa de 35 cr. pe di, si numai dela diu'a aplicarei loru la servitiu practice li se va da competintia completa a unui gendarmu dimpreuna cu adausulu de 30 cr. pe di.

Decurioniloru (Zugsf6hrer), sergeantiloru (Feldwebel) si chargeloru ecuparante emerite, cari voru a trece la gendarmeria in casulu, candu dupa trecerea probei de trei luni indata voru pot6 fi aplecati ca suboficiri de gendarmeria, li se va conferi distinctiunea de charge ocupata de densii la demisionarea loru din militia, si se voru inainta la casu de vacantia obvenit6ria la competintiele unui comandante de postu seu maiestru de vigilia de gendarmeria.

Soldatii emeriti aspiranti spre suscepere la gendarmeria au de a se insinua pe langa asternearea obligarei in scrisu la unu servitiu de trei ani, si a documenteloru de demisionare, de concediu, ori altoru testimonia, ce le voru av6 in mana, la postulu de gendarmeria din apropiare, care va aduce insinuarea acesta pe langa susternerrea documenteloru primite la comand'a de gendarmeria provinciale din Clusiu.

Pe ac6sta cale va incunosciintia pe aspiranti comand'a de gendarmeria dupa castigarea testimoniiloru despre moralitatea loru, despre primirea loru la proba ori despre respingerea loru.

Clusiu 17 Februaru 1870. —

Babiloni'a scolastica.

Suntemu in alu 2. anu, de candu s'a adusu legea scolastica pentru Ungari'a si pentru patri'a nostra Transilvani'a, seu, dupa cum voiescu unii a o boteza, partea transilvana a Ungariei, si inca nu ne-amu ocupatu nici odata intr'adinsu cu scopulu, progresulu si procedur'a dedusa din ac6sta lege*).

Scopulu legi scolastice din 1868 lu p6te cunosce fiacare omu, si ac6sta atatu din cuprinsulu ei catu si din cele pastrate pre paginile istoriei incependu cu descliniere depre timpulu celui mai mare maghiaru — alu lui Sz6cheny, care cuvintele: „se nu i constringemu cu focu si cu fieru, ci se i prim6sca si ei pre noi in sinulu loru, adica limb'a nostra“, le-a repetitu mai de multe ori in vi6tia, decatu insusi Catone cuvintele: „Carthagem delendam“. Scopulu acesta se da pe facia pre di ce merge totu mai tare, — ba insusi pre nesuitorii la scopu ii scapa gur'a cate odata a atinge cord'a,

*) Ma s'au disu destule, dar' s'au facutu pucine din cele ce se ceru a se face! — R.

obiectiunile lui Schwarz raspunde, ca inaintarile din alte staturi, aduse inainte de elu, n'au fostu opulu numai unei dile; asia s'au intemplantu in Prusi'a si in Elveti'a. In Franci'a in 1834 pe lunga tóta puterea centralisatoria si in sufletirea poporului pentru scóle totusi legea scolaria facuta atunci pana in diu'a de astadi inca nu s'a ecsecutatu pe deplinu. Cumca legea scóleloru popularia aduse la noi in viéti'a de unu anu si diumetate inca nu s'a ecsecutatu, nu e temeiu pentru atacuri aspre. Pe-decele fura mari si ministeriulu a facutu ce i a statu in putintia pentru delaturarea loru. A tramisu 24 candidati de invetiatori in strainatate, cá se póta lucrá, cá invetiatori buni, pentru preparandie; 36 docenti fura tramisi pe 3 luni in strainatate spre asi estinde cerenlu cunosciintielor. — S'au organizatu propuneri conf. pentru docenti mutabile dintr'unu locu intr'altulu, care se voru continua. In bugetu sta numai sum'a pentru redicarea unei preparandie de docenti, inse in 1870 voru mai urma si alte 8 preparandie. In fine intre 1076 de docenti populari s'au impartitu adiutóre dela 60 pana 100 fl., prin urmare regimulu n'a pusu manile in sinu. Legea scolaria a avutu mare efectu si asupra spiritului comunu, ca abia este vreunu tienstu, unde numerulu scolariloru se nu se fi inmultitu prin scólele confesionali, si nu numai in celea sustienute de statu. In privinti'a institutelor mai inalte Ungari'a nu se pôte mesura cu tóte statele lumei; nu dupa splendóre, ci dupa folosu e atintita nisuinti'a nóstra. De candu e elu ministriulu n'a pututu face nimicu, ce i ar' poté eternisa numele, inse pentru natiune (cu asternerea calei la maghiarisare —) acesti trei ani nu s'au perduto. In fine conducatorulu de acum alu causeroru scolare nu va mai poté vedé rezultatele lucrarii sale, cu tóte acestea elu afla remuneratia in consciinti'a sa, ca au lucratu pentru viitoriulu tieriei etc.

Em. Henselmann provóca pe ministru se procéda cu curagiu si cu resolutiune. Desapróba, ca pentru scopuri besericesci s'a preliminatu mai multu in bugetu decatu pentru scopuri scolare. Vorbesce ironicu in contra redicarii la dogma a infabilitatii papii si in contra besericeii catolice, care lucra cá bibli'a se se recunósca unca fontana a sciintielor, pre candu libera scientia a resturnatu de multu chronologia biblica, pentruca piramidele suntu mai vechi decatu sirulu aniloru defiptu de biblia, si dupa descoperirile cele mai nóue geologice genulu omenescu e mai vechiu decatu Adamu din biblia; Josua cu buna séma n'a opritusórele. Timpulu nostru sta la respanti'a: ori bibli'a ori sciinti'a; pentru sciintia provóca pe ministru, cá se pasiésca cu tóta cutesarea inainte. In fine critica cifrele si vrea se se reduca dotatiunea besericeii catolice la starea celorlalte si sumele restante se le intrebuintieze la institutiunea poporului. Wahrmann vorbesce despre congresulu israeliticu.

Tóth da unu testimoniu tristu alu statisticeii scolare, ca in Ungari'a 5000 de comune au scóle rele, ér' 5000 n'au de locu si $\frac{2}{3}$ din acestea comune suntu iu Ungari'a de nordu. La denumirea inspectorilor de cercuri s'au facutu neajunse si in Liptovi'a s'au denumitu éra unu protestantu preste scólele catolice si in Posoniu preste scólele catolice unu jidanu, cá remuneratiune pentru agitatiunile de pe timpulu aliceriloru. In fine -si arata dorinti'a cá „Matica slovaca“, asociatiunea loru, se fia tractata mai bine in legislativa, punenduse o suma in folosulu ei in bugetu. Mai vorbi Kraicsics aparandu autonomi'a catolica si se inchide siedinti'a. —

AUSTRO-UNGARI'A. Vien'a. Aici stau la ordinea dilei mereu cestiunea granitiei militare, pacificatiunea Dalmatiei, resolutiunea galitianiloru, complanarea cu cechii si cestiunea de reform'a alegerei, tóte urgente si delicate si nici una resolventa. In caus'a granitiei militare abia s'a resolvalu cestiunea de forma, ér' cestiunea de bani séu de cnote nu s'a potutu resolvá, pentruca nemtii pretindu o suma mai mare, pe candu maghiarii abia primira

asupra-si dóue din trei parti a cuotei propuse. Andrassy si Lonyai au venitu in diosu din Vien'a fara invoire definitiva in cestiunea de bani. Resolutiunea galitianiloru si impacarea cu cechii da preste greutati, ca cechii nu voru se vina in Vien'a, galitianii nu se multiimescu cu scótere de ochi. Cestiunea de reforma s'a amanatu si numai numerulu deputatiloru se va mai inmulti. Consiliulu ministerialu a decisu se faca unu proiectu de lege, prin care se se rebonifice bochesii cu o desdaunare de 30 mii fl. Aici ungerii inca trebuie se adiate cu altu proiectu, nu sciu pentru suma catu de mare.

Not'a lui Beust tramisa la c. Trauttmannsdorf in Rom'a, insarcinéza pe acesta a trage atentiunea curiei romane la urmarile, ce potu esi din primirea sylabului séu acelor 21 canóne, adaugundu protestu in contrai in numele cabinetulu austro-maghiaru. Rom'a tramisa o nota la nunciulu din Vien'a cu o bucuratura fórté amara pentru Beust, ér' catra cardinalulu Rauscher cabinetulu papalu se esprimá cu parere de reu, ca Austri'a a venitu asia departe, incatu are ministrii, pe cari nici nu i póte escomunica, pentruca Beust e protestantu. Clericalii si feudalii nu cedu intru nemica din planele loru de a reesi la faci'a oleului, — asia sta lucrulu astadi. —

STATUTELE SOCIETATEI Romani'a Industriala.

PARTEA I. SECTIUNEA CENTRALE.

(Capetu.)

Capu VII. Buletinulu societatii.

Art. 36. Va apare in fiacare luna o fóia a societatii care va contiené:

- a) Reviste prin cari se voru sustiené causele comerciali si industriali romane.
- b) Procesele verbali ale consiliului, memoriile si reporturile aprobate de elu si resolutiunile luate in diversele cestiuni supuse studiului seu.
- c) Tóte actele societatei.
- d) Darile de séma anuali ale consiliului.
- e) Cronice asupra descopeririloru, cari interesa comerциulu si industri'a tieriei.

f) Disertatiuni asupra subiectelor sciintifice aplicabile la industria; notitie, memorii si documente relative la comerциulu romanu si strainu; descriptiuni de machine noue séu pucinu cunoscute etc.

Art. 37. Redactiunea acestei foi se va alege de consiliulu generale.

Art. 38. Buletinulu se va adresá tuturoru acelor asociati, cari pe langa cotisatiunea inserisa voru mai dá cate unu leu, si cincidiece bani pe fiacare luna.

Acei ce nu facu parte din societate potu dobandi fóia pentru doi lei pe luna.

Capu VIII. Fondulu sociale.

Art. 39. Avera societatei se compune din:

1. Cotisatiunea ce fiacare membru platesce.
2. Amendi.
3. Venitulu buletinului.
4. Procente dela imprumutari.
5. Catimea dela procente dela cassei de economii prevedinte la aliniatulu i) dela art. 2.

6. Darurile si subventiunile ce societatea va avé fericirea se primésca. Acestea voru fi esclusivamente rezervate pentru imprumutari; capitalulu ce ele voru constitui va remané, totudéun'a, intactu si numai procente ce elu va produce se voru intrebuintiá in celelalte cheltuieli ale societatii.

Pe langa acestea, societatea va cercá a-si mari fondulu prin tóte midiulócele potrivite cu scopulu si natur'a ei, precum: espositiuni de produsurile industriei romane si altele.

Capu IX. Casierulu si operatiuni finantiale.

Art. 40. Cass'a societatei va fi incredintiata unui casieru alesu de consiliulu generale, dupa propunerea presiedintelui in unire cu comitetulu fonduriloru. Elu va fi platitu in proportiune cu insemnatatea lucrurilor ce va avé se efectueze si va trebui se depuna o garantia positiva in reportu cu fondurile ce i voru fi incredintiate.

Art. 41. Casierulu face platile si incassarile. Elu nu póte face nici o plata fara unu mandatu liberatu de comitetulu fonduriloru si insocitu de vis'a presiedintelui. Elu tiene compturi esacte de

primiri, de cheltuieli, de natur'a loru, si la sfersitulu fiacarei di depune in manile eonsorului situati'a dilnica a cassei. La finele fiacarui anu, face unu comptu generale de gestiunea sa, si acestu comptu visatu de presiedinte si de comitetulu fonduriloru se va depune, cu optu dile inainte de adunarea generale de érna a asociatoru, in localulu societatei, cá se lu póta ecsaminá orice societariu. Casierulu e materialmente responsabilu de orice plati si incassari.

Art. 42. Cass'a societatei, in marginea sumelor de care dispune, imprumuta pe asociati cu sumele si pe termenele aprobate de comisiunea fonduriloru, numai cu dobanda de 7 la suta pe anu.

Pentru aceste imprumutari trebuie se se padiésca dispositiunile articolului 10, aliniatulu c) si art. 28.

Art. 43. Candu asociatii nu voru face apelu de fonduri, sumele ce se voru aflá in cassa se potu dá cu imprumutare la persóne cu garantii solvabili, cari nu facu parte din societate, inse pe terminu scurtu si cu doband'a ce se va obicinu in piatia, in minutulu imprumutarii.

Art. 41. Se voru tiené registre speciali pentru aceste operatiuni.

Art. 45. La fiacare trei luni se va publicá in buletinulu societatei, o situatiune detaliata a cassei.

Art. 46. Presiedintele societatii, in urm'a unei decisiuni a consiliului generale, va aduce la cunosciinti'a publica epoc'a, dela care cass'a societatei va incepe a dá bani cu imprumutu.

Capu X. Cheltuielile.

Art. 47. In marginele celei mai stricte economii se prevede in bugetulu de cheltuieli:

- a) Chiri'a si intretienerea localului societatei.
- b) Doi copisti pentru lucrarile consiliului si spelele de cancelaria.
- c) Unu comptabilu cu unu ajutoriu.

d) Casierulu cu unu ajutoriu, registrele sale si altele.

e) Intretienerea buletinului societatei.

f) Cheltuielile si premiele solemnitiloru anuali.

Art. 48. Orice alte cheltuieli nu se voru poté infintiá decatu dupa avisulu comisiunei fonduriloru si aprobarea consiliului generale, care trebuie se fia condusu in totudéun'a, de celu mai mare spiritu de economia.

Art. 49. Candu sumele strinse in cassa nu voru ajunge pentru a face facia la cheltuielile obligatorii, prevedinte la art. 47, Presiedintele dupa avisulu comitetului fonduriloru si aprobarea consiliului generale, va convocá pe asociati cá se contribiésca la acoperirea acelor cheltuieli.

Capu XI. Adunarile generali.

Art. 50. Asociatii se intrunescu de dóue ori pe anu: érn'a si vér'a, afara de casurile candu suntu convocati straordinariu de presiedinte, dupa avisulu consiliului.

Art. 51. Adunarea generale din a dóu'a Duminea a lui Decembre este chiasmata, mai alesu pentru:

- a) A ascultá reportulu lucrurilor consiliului.
- b) A ascultá reportulu finantialulu alu comisiunei fonduriloru.
- c) A audi numele donatoriloru, care trebuiescu repetate la tóte intrunirile generali ale asociatoru.
- d) A alege consiliulu de administratie.

Art. 52. In adunarea generale din a dóu'a Dumina a lui Iuniu, se face de catra consiliu o espunere a situatiei societatei, dela inceputulu anulu si pana la acea epoca;

Se decidu cestiunile regulamentari propuse de consiliu;

Se iè resolutiuni in privinti'a deosebitelor cestiuni comerciale séu industriali, ce voru fi la ordinea dilei;

Se impartu premiele incuviintiate de consiliu; Se otaresce, de se va poté, tramitarea in strainatate a acelor'a din muncitorii romani, cari s'au recunoscutu de consiliu, ca potu aduce servitie emidente in ramur'a, in care s'au distinsu.

Se apróba in fine epoc'a si felulu espositiunei de operele mai insemnate din diferite ramuri ale industriei romane.

Capu XII. Resiedinti'a.

Art. 53. Sectiunea centrale -si are resiedinti'a in Bucuresci. Ea este organulu tuturoru sectiuniloru societatei, facia cu autoritatile superiori de capital'a Romaniiei. Acésta positiune obliga a se ocupá cu tóte afacerile ce intereséza, in genere, societatea si in specialu, pe vreun'a din sectiuni, dupa cerere.

PARTEA II. SECTIUNILE JUDECIANE.

Capu I. Organizarea.

Art. 54. In judecie se declara constituita o sectiune, indata ce intr'unu orasiu aceste statute s'au scrisu de catra 70 membri.

Acesta constituire trebuie se se comunice de urgentia sectiunii centrale.

Art. 55. Fiacare sectiune judeciana, facundu parte dintr'unulu si acelasi, totu va purta titlulu urmatoriu: *Romani'a industrialia sectiunea judeciana din . . .*

Art. 56. Administrati'a intereselor unei sectiunii judeciane este incredintata unui consiliu compus de:

- a) 1 presedinte.
- b) 1 vice-presedinte.
- c) 1 secretariu.
- d) 7 consilieri.

Art. 57. Presedintele, vice-presedintele si secretariulu au aceleasi atributiuni ca cei din sectiunea centrale si dimpreuna cu cei 7 consilieri lucreaza candu ca consiliu, candu ca comitetu dirigentu.

Art. 58. Dintre cei 7 consilieri preveduti mai susu, se alege unu membru cu septemana, care face servitiu de „censur“ si are tote indatoririle, la cari este supus comitetulu fondurilor.

Art. 59. Casierulu dintr'o sectiune judeciana, avendu aceleasi atributiuni ca celu din sectiunea centrale, va ave si aceiasi responsabilitate. De se va pute, se va numi o persoana cu plata; deca inse midulocel sectiunii nu i voru permite acesta cheltuiela, consiliulu va alege pre unulu din membrii sei, cu o avere positiva cunoscuta, ca se indeplinisca functiunea de casieriu.

Art. 60. Censorulu, dimpreuna cu persoanele enumerate la art. 56 la lit. a) b) si c) compunu comitetulu dirigentu, care are aceleasi insarcinari ca celu din sectiunea centrale, precum si intregulu consiliu dintr'o sectiune are aceleasi drepturi si indatoriri ca celu din sectiunea centrale.

Art. 61. Consiliile din sectiunile judeciane mai sunt obligate:

a) A tramine sectiunii centrale, celu pucinu cu o luna inainte de deschiderea celor doue adunari generali de urma si de vera, o relatieune despre starea si lucrarile sectiunii respective.

b) A realisa fara intardiare tote cererile ce i adresaza sectiunea centrale.

c) A lua mesurile necesarie pentru realizarea scopului societatii in acea sectiune, a sustine interesele comerciali si industriali locali facia cu diferitele autoritati din acea descriptiune etc.

Art. 62. Fiacare sectiune -si elaboraza regulamentulu seu speciale, basatu pe punctele generali inscrise in aceste statute.

PARTEA III. DISPOSITIUNI GENERALI.

Capu I. Modificatiunea statutelor.

Art. 63. Modificatiunile ce se voru crede de trebuinta a se introduce cu timpulu in diferitele parti ale acestor statute, nu se potu face decatu de adunarea generala a asociatoru cu majoritatea absoluta a membriloru efectivu, si numai atunci, candu acele modificatiuni au fostu recunoscute indispensabili de doue consilieri administrative consecutive.

PARTEA IV. DISPOSITIUNI TRANSITORII.

Art. 64. Aceste statute dupa ce voru suferi desbateri si amendamentele unei adunari de comercianti, cari iau initiativ'a acestei intreprinderi, voru fi votate de densi in modu definitivu.

Membrii initiatori se obliga ca prin presa, prin intruniri publice si orice alte midulocel se propaga ide'a acestei asociatiuni si se staruiesca din tote puterile lor ca societatea se constituiesca catu mai curendu, atatu in capitala, catu si in orasiile din judecie. —

Cronica externa.

In Romani'a corpurile legislative continua mereu desbaterile bugetului. La bugetulu instructiunii p. d. Urechia face unu prospectu asupra starii institutiunii incepandu de suptu d. Al. Ghica. Resultatulu nu e pre superbu pentru progresulu de presentu, totusi dupa impregiarari inaintea se constata vederata. Sesiunea se prelungi prin mesagiu pana la 26 Martiu. —

In diet'a federale a Germaniei Bismark dechiaro, ca nu se pote efectua unirea duc. Baden cu

feder. de nordu, si candu ar' propune Baden acesta elu i ar' da consiliu se astepte momentu mai favorabile. Lasker dar' si a trasu proiect. de resolutiune.

In Angli'a, dupa ce anu se sterse pusestiunea privilegiala a beser. anglicane in Irlandi'a, apoi acum se primi si unu proiectu de lege, prin care irlandii potu deveni posesori liberi de pamentu, pre candu pana acum erau priviti numai ca arendasi, cum suntu si romanii transilvani o mare multime de adi! Martoru nefericitulu Tofaleu! Cu greu apuca la erba verde libertatea umanitaria, unde statele suntu basate pe prerogativele boieresci.

Situatiunea n'a declinat intru nemica. Orientulu si Occidentulu totu mai armaza inca, pana candu? si pentru candu?! —

Varietati. Statu'a lui Traianu.

Cea mai renumita statua de marmura a imperatorului Traianu, reprezentandu de doue ori natur'a, tienendu in man'a drepta sabi'a si in man'a stanga unu volumenu; cuirasatu si cu tog'a drapata pre braciulu stangu; statu'a cea mai frumoasa a imperatorului Traianu, din museulu Florentiei, luata prin fotografia si apoi litografata cu unu norocitu succesu, se afla de vendiare la administrati'a „Trompetei Carpatiloru“.

Pentru doi sfanti numai pote ave cineva acesta pretioasa imagine, scumpa fiacarui romanu, reproducu cu arta in marimea ordinaria a tablourilor.

Nu scimu ce amu pute recomandá mai bine spre ornamentu de muri interiori de comuna atatu urbana catu si rurale, de scole si de orice locu unde se aduna romanii, decatu acesta litografia a celei mai perfecte statue a imperatorului Traianu, din cate au ramas ale patronului nostru pana la noi.

Recomandamú dara, si ca idea si ca ornamentu, imaginea marelui Traianu tuturor romaniloru de orice opiniune sociale sau politica ar' fi, cum si de orice stare in societate.

Se depune din acesta litografia, la tote biurourile telegrafo-postali, precum si la tote librariile, spre a se vinde, in tote partile Romaniei, totu pre doi sfanti exemplariulu, din care pretiu se voru opri tacele legiuite postali.

Acestu pretiosu odoru l'a adusu in Romani'a d. Ioane Polescu, administratorulu diurn. „Trompet'a Carpatiloru“, in tomn'a acesta, cu ocaziunea calatoriei sale pin Itali'a.

Marcu Ulpiu Traianu, mai numitu si Crintulu, fu celu d'antaiu imperatoru romanu de origine straina Romei. Elu s'a nascutu in Itali'a span., aproape de Sevil'a, la 18 Sept. anulu Romei 806 era anulu mantuirei 53, dintr'o familia vechia, reputata prin valorea si onestatea membriloru ei, nu inse nobile dupa cum era privita noblet'a romana, pentruca abia tatalu lui Traianu a fostu celu antaiu din neamulu seu, care s'a onoratu cu revestirea demnitatii de consulu.

Traianu facu cele d'antaiu campanie cu tatalu seu. A fostu numitu pretoru in anulu 86 si consulu pentru prim'a ora in anulu 91.

Domitianu l'a tramisu antaiu in Spani'a si apoi l'a chematu indereptu ca se lu pornea cu legiunile in Germani'a, unde tulburarile amenintia imperiulu. Traianu desfasiora in Germani'a atat'a capacitate intelectuale, asia mare valone de arme in catu Nerv'a, care urma lui Domitianu, ilu adopta ca succesoru alu seu la imperiu, ilu crea Cesaru, ilu numi generalu, imperatoru si i dede puterea tribunariu.

Traianu era la Coloni'a candu i se facu cunoscuta mortea lui Nerva, in anulu 98, si fu indata recunoscutu de catra poporu si de catra legiune imperatoru.

In anulu urmatoriu 99, Traianu intra in Rom'a si imparti grane si bani poporului. In an. 101 Traianu se puse in capulu legiuniloru si porni din Rom'a ca se respinga navalirile daciloru, cari prapadeau provinciele romane de pe drepta Dunarei, si ca se silisca pre Decebalu se renuncie la tributulu ce i plateau romanii inca din timpulu imperatiei lui Domitianu.

In prim'a espeditiune invingundu pre Decebalu, Traianu ei impuse aspre conditiuni de pace, pe cari Decebalu le primi; dara indata dupa tragerea lui Traianu le calca, facandu si mai mari rele provinciiloru de pre drepta Dunarei. Traianu dupa ce triumfa pentru prim'a ora iu Rom'a in anulu 103, se intorse asupra daciloru si pana la finele anului

105 nimici pre Decebalu, care se sinucise si tota tier'a lui, Daci'a, deveni provincia romana sub nume de Daci'a Traiana, ronduita intre provinciile Augustului.

In aceasi epoca Carnelia Palma, guvernatoru alu Siriei, reduse asemenea Arabi'a in provincia romana.

In anulu 106 Traianu se intorse in Rom'a, trimfa pentru a dou'a ora si incepu mari si varie constructiuni, intre cari si colon'a Traiana, pre care se arata tote episodetele resboieloru sale contra daciloru, despre cari episodete nici unu istoricu de ai lui Traianu, din cati au pututu parveni pana la noi, nu face nici o mentiune. Colon'a Traiana se sfarsi si se dedica in anulu 113.

Traianu a fostu numitu consulu de siése ori si i s'a prelungitu consulatetele; a primitu titlulu de germanicu inca traindu Nerva; titlulu de dacicu la 103, dupa primul seu resbelu de parthicu la an. 116, si a muritu la Selinont'a in Cyllicia in anulu 117, dupa o imperatia de 19 ani si lasandu reputatiunea de unu principe dintre cei mai perfecti, care au onoratu veri-odata veri-unu tron. Elu a fostu primul imperatoru, caruia romanii i au datu magnificulu titlu de optimo principi. —

— (Despe costumele femeesci moderne.) Eufani'a Levald, o femeie germana de o cultura inalta, a publicatu in colonele diurn. „Köln. Ztg.“ siése epistole „pentru si contra femeiloru“, reproducemu o parte a epistolei ultime: „Femeiloru! Voi purtati cordele la grumazu, lungi ve flutura ele in aeru, si veti sci bine ce insemna ele: „sui-vez-moi“ (urmaza-me), si totusi ve mirati candu ve urmaza cineva; puneti cocarde in dreptulu vestimentulu, semnulu ca: „proteagoz-moi“ (proteage-me), si totusi ve inuimiti, candu la chiamarea v'stra alerga dupa voi multi. „Costumulu intregu de acum, e inventiunea femeiloru din societatea cu renumele celu mai reu, si voi, sunteti mandre, deca puteti rivalisa cu ele. Dar' afara de aceea, ca de mod'a presente numai a rosi putemu, suntu inca atatu de scumpe, incatu e o greutate nimicitoria pentru tote familiile. Mii de ecsemple triste aflamu care destulu de chiaru ne dovedescu, ca acestu lucu nebunu, espune pe fete la rusine, er' pe parinti la sapa de lemn. Nimicu nu affi mai curiosu, decatu facundu o asemenare intre vestimintele de sub decursulu a loru patru decanii precedente, si intre cele de acum. Pana aici erau forte modeste, acuma suntu catu se pote de neestetice. Lungimea loru de pana acum nimeru nu paru neconviniu, si acum le-ar' scurtá, catu de tare, chiaru si pana unde nu potu. Unde amu ajunsu! ce contrastu! Nu affai pana aici aceste coloru strigátorie, incrieturiile vestimentulu erau netede pe trupu, juvele erau, dar' nu-si faceau corne cu ele, palariile erau palarie si nu — ciuperci, -si ar' fi tinutu de nebuna pe aceea, pe a carei capu ar' fi vedutu mosioioge de peru strainu, procuratu cine scie de unde, dela cine si in ce modu — precum vedi adi. Cate dile, cate luni intregi trebuie se asude unu barbatu pana ce aduna sum'a, cu care se cumpere femeiei sale unu vestimentu dupa mod'a de adi? Nu ganditi voi la aceea, ca barbati vostri, la vederea v'stra, cugeta in sine: cu banii dati pe acestu peru hedosu, si pe aceste aurii superflue, asi pute traí luni intregi fara griji si mi-asi pute educá copii in modu mai conveniabilu? Si nu cugetati, fete de maritatu, ca junii cauta cu groza la voi: „de unde s'o portu eu cu unu asemenea lucu“ si voi reaneti in veci — virgine, s'au adi mai bine disu, fara barbati, care jura credinti'a inaintea altariulu! La acest'a delocu nu cugetati!“ — Adeverurile aceste france merita se nu fia numai cuvinte exprimate in daru. — „Cur. de Iasi.“

Nr. 68/pres. 1870.

Publicatiune.

Conferinti'a comitetului reprezentativu alu comitatului Turdei se va tiené la 14 Martiu a. c. in opidulu Turd'a, ale carei agende voru fi prelunga mai multe afaceri ordinate prin lege si revederea si incuvenintiarea planului si computulu pentru edificarea cassei comitatense.

Deci prin acesta suntu rogati toti acei membri ai comitetulu, cari locuiescu afara, seu suntu departati din comitatu, a se infaciosia la susu memorat'a conferinti'a.

Turd'a 22 Februariu 1870.

Dela comitele supremu alu comitatului Turdei.

Br. Georgiu Kemény m/p., comitele supremu.